Διά ταῦτα

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

κρίνει καί ἀποφασίζει:

1) Ἀπορρίπτει τήν προσφυγή ὡς ἀδάσιμη.

2) Καταδικάζει τήν προσφεύγουσα στά δικαστικά ἔξοδα.

Mertens de Wilmars Pescatore Mackenzie Stuart

Koopmans O'Keeffe Touffait Due

Δημοσιεύτηκε σέ δημόσια συνεδρίαση στό Λουξεμβοῦργο στίς 3 Φεβρουαρίου 1981.

Ὁ γραμματεύς

A. Van Houtte

Ὁ πρόεδρος

J. Mertens de Wilmars

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ JEAN-PIERRE WARNER ΠΟΥ ΑΝΑΠΤΥΧΘΗΚΑΝ ΣΤΙΣ 4 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1980 [1]

Κύριε πρόεδρε,
κύριοι δικαστές,

Πρόκειται γιά προσφυγή πού ἄσκησε ἡ Ἐπιτροπή κατά τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 169 τῆς συνθήκης ΕΟΚ. Ἡ Ἐπιτροπή ἰσχυρίζεται ὅτι ἡ Γαλλική Δημοκρατία, εἰσάγοντας γιά τό 1976 μέ τό «Loi de finances» «μιά εἰσφορά ἐπί τῆς χρησιμοποιήσεως τῆς ἀνατυπώσεως» («redevance sur l'emploi de la reprographie»), παρέλειψε νά ἐκπληρώσει τίς ὑποχρεώσεις της σύμφωνα μέ

(i) τό ἄρθρο 12 τῆς συνθήκης πού ἀπαιτεῖ ἀπό τά Κράτη μέλη νά μήν ἐπιβάλουν

1 — Μετάφραση ἀπό τά ἀγγλικά.

μεταξύ τους νέους δασμούς ἤ ἐπιβαρύνσεις ἰσοδύναμου ἀποτελέσματος· καί

(ii) τό ἄρθρο 113 τῆς συνθήκης καί τούς κανονισμούς τοῦ Συμβουλίου πού θέσπισαν τό Κοινό Δασμολόγιο, πού ἀπαιτοῦν ἀπό τά Κράτη μέλη νά μήν εἰσάγουν τέτοιους δασμούς ἤ ἐπιβαρύνσεις στό ἐμπόριο μέ τρίτες χῶρες (βλ. πχ. ὑποθέσεις 37 καί 38/73 *Diamantarbeiders* κατά *Indiamex* (1973), 2 ECR 1609).

Ἡ σχετική διάταξη τοῦ Loi de Finances γιά τό 1976 (75-1278 τῆς 30ῆς Δεκεμβρίου 1975) εἶναι τό ἄρθρο 22 πού θέσπισε ἀπό τήν 1η Ἰανουαρίου 1976: (α) μιά εἰσφορά ἡ ὁποία καταβάλλεται ἀπό τούς ἐκδότες ἐπί τῆς πωλήσεως βιβλίων καί «ouvrages de libraire de toute nature», ἐκτός ἐκείνων πού προορίζονται γιά ἐξαγωγή, εἰσφορά πού ὑπόκειται σέ ἐξαιρέσεις γιά τά σχολικά βιβλία, γιά τίς ἐπιστημονικές καί θρησκευτικές ἐκδόσεις καί γι' ἄλλες παρόμοιες καί (β) τήν ἐπίδικη εἰσφορά.

Τά ποσά πού ἀπέφεραν οἱ εἰσφορές αὐτές διαθέτονταν, σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 22, σέ ἕνα ἵδρυμα πού ὀνομαζόταν «Ἐθνικό Κέντρο Γραμμάτων». Θά ἔφθαναν δέ σ' αὐτό μέσω ἑνός εἰδικοῦ λογαριασμοῦ πού θά ἀνοιγόταν στά βιβλία τοῦ «Trésor» (Δημόσιο Ταμεῖο) καί πού θά ἀπεκαλεῖτο «Fonds national du livre».

Ἡ εἰσφορά ἐπί τῆς χρησιμοποιήσεως τῆς ἀνατυπώσεως θά καταβαλλόταν: (i) ἀπό γάλλους κατασκευαστές μηχανημάτων ἀνατυπώσεως ἐπί τῶν πωλήσεων καί ἐπί τῶν μηχανημάτων πού θά κρατοῦσαν γιά δική τους χρήση, ἐκτός ἐπί ἐκείνων πού προορίζονταν γιά ἐξαγωγή καί (ii) ἐπί τῶν εἰσαγωγῶν τέτοιων μηχανημάτων. Ὁ συντελεστής τῆς εἰσφορᾶς ἦταν καί στίς δύο περιπτώσεις 3 %. Μιά ὑπουργική ἀπόφαση ἐπρόκειτο νά ἀπαριθμήσει τά εἴδη τῶν μηχανημάτων στά ὁποῖα θά ἐπιβαλλόταν ἡ εἰσφορά.

Πράγματι μία τέτοια ἀπόφαση δημοσιεύτηκε στίς 12 Ἰουλίου 1976. Ἀπαριθμεῖ δέ τά εἴδη τῶν μηχανημάτων ἀνατυπώσεως πού ὑπόκεινται σέ εἰσφορά ὡς ἑξῆς: (οἱ ἀριθμοί στίς παρενθέσεις ἀναφέρονται στήν «nomenclature générale des produits», (γενική ὀνοματολογία τῶν προϊόντων) πού φαίνεται ὅτι βασίζεται στό Κοινό Δασμολόγιο).

«Μηχανές ἐκτυπώσεως offset, μέχρι καί 500 κιλά, μεγέθους ἴσου ἤ κατώτερου ἀπό 305 × 445 mm (84.35.31.0 καί ex 84.35.33.1)·

Πολύγραφοι ἐκτογραφικοῦ τύπου (84.54.31.0)·

Πολύγραφοι μεμβράνης (84.54.39.0)·

Εἰδικά φωτοαντιγραφικά μηχανήματα γιά ἀντιγραφή ἐγγράφων (90.07.13.1)·

Μικροαναγνῶστες συνδυασμένους μέ συσκευή ἀναπαραγωγῆς (ex 90.09.11.0)·

Συσκευές φωτοαντιγραφῆς δι' ὀπτικοῦ συστήματος (90.10.22.0)·

Συσκευές θερμοαντιγραφῆς (90.10.32.0)·

Συσκευές φωτοαντιγραφῆς δι' ἐπαφῆς, μεγέθους ἴσου ἤ κατώτερου ἀπό 305 × 445 mm (90.10.42.0)».

Τό ἱστορικό τοῦ Ἐθνικοῦ Κέντρου Γραμμάτων ἀνάγεται στό 1946. Τό ἔτος αὐτό, ἐκδόθηκε ἕνα νομοθέτημα (νόμος 46-2196 τῆς 11ης Ὀκτωβρίου 1946) περί συστάσεως τοῦ «Ἐθνικοῦ Ταμείου Γραμμάτων» πού ἀποτελοῦσε ἕνα νόμιμα συσταμένο ὄργανο μέ οἰκονομική ἀνεξαρτησία καί τελοῦσε ὑπό τήν αἰγίδα τοῦ ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς παιδείας. Ὁ ἀρχικός του στόχος ἦταν βραχυλογικά νά παρέχει οἰκονομική ὑποστήριξη στούς γάλλους συγγραφεῖς καί ἐκδότες. Ἀντλοῦσε κυρίως τούς πόρους του ἀπό φόρους κύκλου ἐργασιῶν τῶν γάλλων ἐκδοτῶν καί ἀπό φόρους ἐπί τῶν συγγραφικῶν δικαιωμάτων πού αὐτοί κατέβαλλαν

στούς συγγραφεῖς. Στούς πόρους αὐτούς προστέθηκαν μέ νομοθέτημα τοῦ 1956 (νόμος 56-202 τῆς 25ης Φεβρουαρίου 1956), τά συγγραφικά δικαιώματα πού προέρχονταν ἀπό μιά ἐπέκταση, πρός μόνο ὄφελος τοῦ Ταμείου, τοῦ χρονικοῦ ὁρίου τοῦ δικαιώματος ἀνατυπώσεως στά συγγραφικά ἔργα, πέραν ἐκείνου πού ἴσχυε μέχρι τότε. Αὐτοί οἱ φόροι καί ἡ ἐπέκταση τοῦ χρονικοῦ ὁρίου τοῦ δικαιώματος ἀνατυπώσεως καταργήθηκαν μέ τό ἄρθρο 22 τοῦ Loi de Finances γιά τό 1976. Μέ διάταγμα τοῦ 1973 (Décret 73-539 τῆς 14ης Ἰουνίου 1973), τό ὄνομα τοῦ Ταμείου ἄλλαξε σέ «Ἐθνικό Κέντρο Γραμμάτων» καί τέθηκε ὑπό τήν αἰγίδα τοῦ «ὑπουργοῦ πολιτιστικῶν ὑποθέσεων». Κατά τή διάρκεια τῶν χρόνων πού μεσολάβησαν διάφορα νομοθετήματα (εἰδικότερα ὁ νόμος τοῦ 1956, ἕνα διάταγμα τοῦ ἰδίου ἔτους, 56-1215 τῆς 29ης Νοεμβρίου 1956, ἕνα διάταγμα τοῦ 1961, 61-739 τῆς 17ης Ἰουλίου 1961, τό διάταγμα τοῦ 1973 καί ἕνα διάταγμα τοῦ 1976, 76-113 τῆς 30ῆς Ἰανουαρίου 1976) τροποποίησαν τή διάρθρωση τοῦ Κέντρου καί διεύρυναν τούς σκοπούς του, ἀλλά ὄχι κατά τρόπους πού ἔχουν σχέση μέ τήν παρούσα ὑπόθεση, ἐκτός ἴσως ἀπό τό ὅτι τό Κέντρο ἔχει τώρα τήν ἐξουσία νά βοηθάει ὄχι μόνο γάλλους συγγραφεῖς ἀλλά καί συγγραφεῖς ἄλλων ἐθνικοτήτων πού γράφουν στά γαλλικά καί, ὅπως μέ ἔμφαση μᾶς τονίστηκε γιά λογαριασμό τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως, συγγραφεῖς πού μεταφράζουν στά γαλλικά, ἔργα γραμμένα σέ ἄλλες γλῶσσες.

Οἱ πηγές ἐσόδων τοῦ Κέντρου ἀπαριθμοῦνται στό ἄρθρο 15 τοῦ διατάγματος τῆς 30ης Ἰανουαρίου 1976. Περιλαμβάνουν, ἐκτός ἀπό τίς εἰσφορές πού ἐπιβλήθηκαν μέ τό ἄρθρο 22 τοῦ Loi de finances γιά τό 1976, ἐπιδοτήσεις ἐκ μέρους τοῦ κράτους καί ἐκ μέρους ἄλλων δημόσιων ἤ ἰδιωτικῶν ὀργανισμῶν, δωρεές καί κληροδοτήματα, καθώς καί ἄλλα διάφορα κονδύλια. Ὅσον ἀφορᾶ τό ὕψος τῶν ἐσόδων πού ἀντλοῦσε τό Κέντρο ἀπό τίς εἰσφορές, ὁ πληρεξούσιος τῆς Ἐπιτροπῆς ἀναφέρθηκε, κατά τή συζήτηση, στήν ἀπάντηση πού ἔδωσε ὁ «ὑπουργός πολιτισμοῦ καί ἐπικοινωνίας» σέ μία γραπτή ἐπερώτηση βουλευτῆ περί τῶν ἐσόδων καί ἐξόδων τοῦ Κέντρου, ἡ ὁποία εἶναι δημοσιευμένη στήν Ἐπίσημη Ἐφημερίδα τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας (ἀριθ. 39 AN (Q.) τῆς 29ης Σεπτεμβρίου 1980). Οἱ ἀριθμοί πού ἔδωσε ὁ ὑπουργός, οἱ ὁποῖοι βεβαίως ἐκφράζονται σέ γαλλικά φράγκα, μποροῦν νά ἐκτεθοῦν ὡς ἑξῆς:

Πίνακας 1

Ἔτος	1977	1978	1979
Εἰσφορές ἐπί ἐκδοτῶν	5 140 371	6 306 295	7 784 682
Εἰσφορές ἐπί τῶν μηχανημάτων ἀνατυπώσεως	18 895 134	21 097 744	25 554 510
Σύνολο	24 035 505	27 404 039	33 339 192

Ὅσον ἀφορᾶ τήν ἔκταση κατά τήν ὁποία ἡ εἰσφορά ἐπί τῶν μηχανημάτων ἀνατυπώσεως βάρυνε, ἀφ' ἑνός μέν τά κατασκευαζόμενα στή Γαλλία μηχανήματα, ἀφ' ἑτέρου δέ τά εἰσαγόμενα μηχανήματα, ὑπῆρξε διάσταση μεταξύ τῶν διαδίκων κατά τίς ἀγορεύσεις. Ἡ Ἐπιτροπή ὑποστήριξε, μέ βάση τίς στατιστικές γιά τό 1976, 1977 καί 1978, ὅτι ἡ ὑποκείμενη σέ εἰσφορά ἀξία τῶν γαλλικῆς κατασκευῆς μηχανημάτων ἦταν κάτω

τοῦ 1 % τῆς ἀξίας τῶν εἰσαγομένων καί ὅτι τό ποσοστό αὐτό ἔτεινε νά μειωθεῖ. Ἡ Ἐπιτροπή ἰσχυρίσθηκε ἐπίσης ὅτι τά στοιχεῖα τῶν στατιστικῶν πρέπει νά διορθωθοῦν, ὥστε νά ληφθοῦν ὑπόψη τά διάφορα στάδια ἐμπορίας, στά ὁποῖα, εἰσαγόμενα καί ἐγχώρια μηχανήματα ὑπέκειντο, ἀντίστοιχα, στήν εἰσφορά καί ὅτι, μέ αὐτή τή βάση, ἡ ἀξία τῆς γαλλικῆς παραγωγῆς μποροῦσε νά ἐκτιμηθεῖ στό 0,33 % τῆς ἀξίας τῶν εἰσαγωγῶν. Ἐξάλλου ὑποστηρίχθηκε γιά λογαριασμό τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως, βάσει ἄλλων ἀποδεικτικῶν στοιχείων, ὅτι ἡ γαλλική παραγωγή ξεπέρασε τό 8 % τῆς συνολικῆς. Στό τέλος τῶν ἀγορεύσεων, τό Δικαστήριο κάλεσε τούς διαδίκους νά προσπαθήσουν νά συμφωνήσουν στούς ἀριθμούς, πράγμα τό ὁποῖο καί ἔγινε. Οἱ κατόπιν συμφωνίας ἀριθμοί, ἐκφραζόμενοι πάλι σέ γαλλικά φράγκα, ἔχουν ὡς ἑξῆς:

Πίνακας 2

Ἔτος	Εἰσαγωγές ἀπό ἄλλα Κράτη μέλη	Εἰσαγωγές ἀπό τρίτες χῶρες	Ἐγχώρια παραγωγή
1977	741 262 000 (77 %)	209 600 000 (21,8 %)	11 768 000 (1,2 %)
1978	719 141 000 (72,3 %)	266 300 000 (26,8 %)	8 982 000 (0,9 %)
1979	943 146 000 (71,7 %)	358 700 000 (27,3 %)	13 427 000 (1,0 %)

Κατά τή συζήτηση, ὁ πληρεξούσιος τῆς Ἐπιτροπῆς μᾶς ξαναθύμισε τήν ἄποψη ὅτι οἱ ἀριθμοί πού ἀφοροῦσαν τή γαλλική παραγωγή πρέπει νά διορθωθοῦν στή μέση τιμή τοῦ 0,33 %, ὥστε νά ληφθοῦν ὑπόψη τά διάφορα στάδια ἐμπορίας στά ὁποῖα διενεργήθηκαν οἱ εἰσαγωγές καί οἱ πωλήσεις ἐγχώριων προϊόντων. Δέν ἐξήγησε ὅμως γιατί θά ἔπρεπε νά εἶναι ἔτσι. Ἐγώ, μάλιστα, νομίζω ὅτι ὁποιαδήποτε ἐνδεχόμενη διόρθωση θά ἔπρεπε νά γίνει πρός τήν ἀντίθετη κατεύθυνση: Δεδομένου ὅτι ἡ εἰσφορά ἐπιβάλλεται ἐπί τῆς ἐγχώριας παραγωγῆς κατά τό στάδιο τῆς πωλήσεως ἀπό τόν κατασκευαστή, ἐνῶ οἱ εἰσαγωγές μπορεῖ νά γίνονται σέ ὁποιοδήποτε στάδιο ἐμπορίας (ἀκόμα καί σέ ἐκεῖνο τῆς πωλήσεως ἀπό τό λιανοπωλητή στόν τελικό καταναλωτή), θά ἔπρεπε νά κάνω τή σκέψη ὅτι οἱ ἀριθμοί, πού προσφέρονταν γιά ἐξόγκωση, ἦταν ἐκεῖνοι πού ἀναφέρονταν στήν ἀξία τῶν εἰσαγωγῶν. Ἐν πάση περιπτώσει, ὁ πληρεξούσιος τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας ἐξέφρασε τήν ἕκπληξή του γιά τήν προσπάθεια τῆς Ἐπιτροπῆς νά ὑπαναχωρήσει ἀπό τή συμφωνία στήν ὁποία κατέληξαν οἱ διάδικοι κατόπιν ἐντολῆς τοῦ Δικαστηρίου. Θαύμασα τή μετριοπάθειά του. Κατά τή γνώμη μου, αὐτός δικαιοῦταν νά ἀποδοκιμάσει τήν προσπάθεια αὐτή μέ μεγάλη ὀξύτητα.

Στοιχεῖα ὅπως αὐτά πού ἔχει τό Δικαστήριο γιά τίς δαπάνες τοῦ Ἐθνικοῦ Κέντρου Γραμμάτων περιέχονται ἐπίσης στήν ἀπάντηση τῆς κοινοβουλευτικῆς ἐπερωτήσεως πού προανέφερα. Ἔχουν δέ ὡς ἑξῆς, ἐκφραζόμενα σέ γαλλικά φράγκα:

Πίνακας 3

Έτος	1977	1978	1979
Ένισχύσεις γιά συγγραφική δημιουργικότητα	1 523 965	1 256 879	1 545 351
Κοινωνικῆς φύσεως ένισχύσεις σέ συγγραφεῖς	655 460	956 210	1 084 250
Ὑποστήριξη τῶν συγγραφικῶν δραστηριοτήτων	1 689 940	1 741 050	1 903 075
Ἐπιδοτήσεις γιά ἔκδοση δυσκόλων ἔργων	833 459	721 615	614 565
Δάνεια γιά τήν ἔκδοση τέτοιων ἔργων	3 119 630	3 579 505	4 921 100
Ἐπιδοτήσεις σέ δημόσιες βιβλιοθῆκες	19 396 246	21 444 717	24 022 991
Σύνολο	27 218 700	29 699 976	34 091 332

Δύο συμπεράσματα μποροῦν νά ἐξαχθοῦν ἀπό τή σύγκριση τῶν ἀριθμῶν αὐτοῦ τοῦ πίνακα μέ τούς ἀριθμούς τοῦ πίνακα 1. Τό πρῶτο εἶναι ὅτι, οἱ εἰσφορές πού ἐπιβάλλονται μέ τό ἄρθρο 22 τοῦ Loi de Finances γιά τό 1976 ἀποφέρουν τό μεγαλύτερο μέρος τῶν ἐσόδων τοῦ Κέντρου. Τό ἄλλο εἶναι ὅτι, τό ποσό τῶν ἐσόδων, πού ἀντλεῖ τό Κέντρο ἀπό τίς εἰσφορές ἐπί τῶν μηχανημάτων ἀνατυπώσεως καί τό ποσό πού διαθέτει τό Κέντρο γιά τίς ἐπιδοτήσεις δημόσιων βιβλιοθηκῶν, εἶναι περίπου τό ἴδιο.

Τό ζήτημα ὡς πρός τό ὁποῖο διαφωνοῦν οἱ διάδικοι εἶναι ἄν ἡ εἰσφορά ἐπί τῶν μηχανημάτων ἀνατυπώσεως ἀποτελεῖ ἐπιβάρυνση ἰσοδύναμου πρός δασμούς ἀποτελέσματος, πού ἀπαγορεύεται ἀπό τίς διατάξεις τοῦ κοινοτικοῦ νόμου, τίς ὁποῖες ἐπικαλεῖται ἡ Ἐπιτροπή, ἤ ἀποτελεῖ, ὅπως ἰσχυρίζεται ἡ γαλλική κυβέρνηση, ἐσωτερικό φόρο, ἐπί τοῦ ὁποίου ἔχει ἐφαρμογή τό ἄρθρο 95 τῆς συνθήκης. Ἔχει βέβαια διαπιστωθεῖ, ὅτι κανένας φόρος δέν μπορεῖ νά ἀποτελεῖ καί τά δυό, διότι οἱ ἐπιβαρύνσεις ἰσοδύναμου πρός δασμούς ἀποτελέσματος ἀπαγορεύονται τελείως μεταξύ τῶν Κρατῶν μελῶν, ἐνῶ στήν περίπτωση ἐσωτερικῶν φόρων τό ἄρθρο 95 ἀπαγορεύει μόνο τή διάκριση εἰς βάρος τῶν προϊόντων ἄλλων Κρατῶν μελῶν — βλ. πχ ὑπόθεση 10/65 *Deutschmann* κατά *Γερμανίας* (1965) 1 ECR, σ. 469, ὑπόθεση 57/65 *Lütticke* κατά *HZA Saarlouis* (1966) ECR, σ. 205, ὑπόθεση 94/74 *IGAV* κατά *ENCC* (1975) 1 ECR, σ. 699, ὑπόθεση 78/76 *Steinike & Weinlig* κατά *Γερμανίας* (1977) 1 ECR, σ. 595, ὑπόθεση 77/76 *Cucchi* κατά *Avez*, ibid., σ. 987 καί ὑπόθεση 105/76 *Interzuccheri* κατά *Rezzano*, ibid., σ. 1029.

Γιά νά κατανοήσει κανείς τούς ἰσχυρισμούς τῶν διαδίκων σ' αὐτό τό ζήτημα, πρέπει νά ἔχει ὑπόψη του ἕνα πρόβλημα τό ὁποῖο φαίνεται ὅτι ἀντιμετωπίζουν οἱ νομοθέτες ὅλων τῶν ἀναπτυγμένων χωρῶν, δηλαδή τό πρόβλημα πού ἀνακύπτει ἀπό τό γεγονός ὅτι ἡ ἐκτεταμένη διάδοση, ἀπό τίς ἀρχές τῆς δεκαετίας τοῦ 1960, τῶν φωτοαντιγραφικῶν καί ἄλλων μηχανῶν ἀνατυπώσεως, τῶν ὁποίων ἡ λειτουργία εἶναι ἁπλή καί ἡ χρήση σχετικά φθηνή, κατέστησε μή ἐφαρμόσιμο τό ἰσχύον στίς ἐν λόγω χῶρες δίκαιο περί τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ.

Στήν παράγραφο 24 τῆς ἀνακοινώσεως περί τῆς «κοινοτικῆς δράσεως στό μορφωτικό τομέα» πού ἡ Ἐπιτροπή ἔστειλε στό Συμ-

δούλιο στίς 22 Νοεμβρίου 1977 (δημοσιευμένη ὡς Συμπλήρωμα 6/77 στό «Δελτίο Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων»), στήν ὁποία ἡ γαλλική κυβέρνηση ἐπέστησε τήν προσοχή μας, ἡ Ἐπιτροπή, ὑπό τόν τίτλο «Οἱ συνέπειες τῆς τεχνικῆς προόδου», εἶπε τά ἑξῆς:

«Ἡ μεγάλη ἀνάπτυξη τῶν μηχανημάτων ὀπτικοακουστικῆς ἀναπαραγωγῆς φέρνει τούς ἐκτελεστές ἀντιμέτωπους μέ μιά κατάσταση ταυτόσημη μέ ἐκείνη πού ἀντιμετωπίζουν οἱ συγγραφεῖς συνεπεία τῆς μαζικῆς διαδόσεως τῶν φωτοαντιγραφικῶν μηχανημάτων. Καί στίς δύο περιπτώσεις, οἱ ἀγορές διαθέσεως ἐλαττώνονται, χωρίς ἡ ἐπερχόμενη ζημία νά ἀντισταθμίζεται ἀπό ἀνάλογη ἀμοιβή. Οὔτε ἡ τελευταία εἶναι πλέον ἀνάλογη μέ τή χρήση τοῦ πρωτότυπου ἔργου ... Ἐνῶ πρέπει νά χειροκροτεῖται ἡ πλατύτερη διάδοση τῆς μορφώσεως καί, ἀκόμα γενικότερα, τῆς ἐπικοινωνίας μεταξύ τῶν λαῶν, δημιουργεῖται ἕνα καινούργιο πρόβλημα ἀπό τήν ὕπαρξη ἑνός νέου ἀκροατηρίου, γιά τό ὁποῖο ὁ ἀρχικός παραγωγός δέν ἔχει καταβάλει ἀμοιβή στούς συγγραφεῖς, ἐκδότες ἤ ἐκτελεστές.

Πολύγραφοι (φωτοαντιγραφικοί, μικροαντιγραφικοί) χρησιμοποιοῦνται τώρα ἐκτεταμένα σέ βιβλιοθῆκες, σχολεῖα, πανεπιστήμια, ἱνστιτοῦτα ἐρευνῶν, κέντρα πληροφοριῶν κλπ., εἶναι δέ θέμα χρόνου καί μόνο τό ὅτι οἱ ἰδιῶτες θά συνηθίσουν νά ἀγοράζουν καί νά χρησιμοποιοῦν ἀντιγραφικά μηχανήματα, ὅπως γίνεται μέ τά μαγνητόφωνα. Αὐτό θέτει τό δύσκολο πρόβλημα τῆς ἐπιτεύξεως μιᾶς ἰσορροπίας μεταξύ τῶν συμφερόντων τῶν καταναλωτῶν καί τῆς ἀνάγκης τῶν συγγραφέων καί ἐκδοτῶν νά ἐπιτύχουν μιά εὔλογη ἀμοιβή γιά τήν ἐργασία τους. Μολονότι ἀληθεύει ὅτι, ὅ,τι εἶναι πρός τό συμφέρον τῶν καταναλωτῶν συχνά βοηθάει ἐπίσης τήν ἐξάπλωση τῆς μορφώσεως, δέν μπορεῖ κανείς νά ὑποτιμήσει τόν κίνδυνο, ἰδίως ὅσον ἀφορᾶ τά βιβλία καί τά ὑψηλῆς ποιότητας περιοδικά, τῆς μειώσεως τοῦ ἀριθμοῦ ἀντιτύπων, πράγμα πού μέ τή σειρά του θά ὁδηγοῦσε σέ πτώση τῶν ἐσόδων τῶν ἐκδοτῶν καί κατά συνέπεια τῆς ἀμοιβῆς τῶν συγγραφέων. Ἂν ἕνας μεγάλος ἀριθμός συγγραφέων καί ἐκδοτῶν δέν μποροῦσε νά συνεχίσει, τότε τό ἀντιγραφικό μηχάνημα θά γινόταν θύμα τῆς ἴδιας του τῆς τεράστιας ἐπιτυχίας — θά ὑφίστατο τίς συνέπειες τοῦ μαρασμοῦ τῶν ἐκδόσεων, πού ἐφοδίασαν τά πρότυπά του».

Ἡ Ἐπιτροπή κατέληξε:

«Ὅσον ἀφορᾶ τήν ἀναπαραγωγή τοῦ γραπτοῦ λόγου, τοῦ ἤχου καί τῶν εἰκόνων, ἕνα ποσό ἔπρεπε νά περιλαμβάνεται στήν τιμή πωλήσεως τῶν μηχανημάτων (φωτοαντιγραφικῶν, μαγνητοφώνων, συσκευῶν video) καί τοῦ ὑλικοῦ πού γίνεται χρήση (φωτοαντιγραφικό χαρτί, ταινίες), γιά νά ἐξασφαλίζεται ἡ ἀμοιβή, τήν ὁποία οἱ συγγραφεῖς, ἐκδότες καί ἐκτελεστές, δικαιοῦνται νά προσδοκοῦν (καί δέν πρέπει κανείς νά τούς τήν ἀρνηθεῖ)· θά μποροῦσε νά βασισθεῖ σέ ἕνα ποσοστό τῆς τιμῆς λιανικῆς πωλήσεως, Πχ. ὅταν οἱ καταναλωτές ἀγοράζουν μηχανήματα ἤ ὑλικά, θά μποροῦσαν νά καταβάλουν ἕνα καθορισμένο ποσό, πού θά κάλυπτε τήν ἐν συνεχεία χρήση, ὡς δικαιώματα δημιουργοῦ (περιλαμβανομένων τῶν ἐκδοτικῶν δικαιωμάτων) καί ὡς δικαιώματα ἐκτελεστῶν. Γιά τόν ἐξοπλισμό ἀναπαραγωγῆς εὐρείας κλίμακας (βιβλιοθῆκες, πανεπιστήμια κλπ.) ἕνα περιοδικό τέλος θά μποροῦσε νά ἐπιβληθεῖ ἐπιπλέον ἐκείνου πού καταβάλλεται κατά τό χρόνο τῆς ἀγορᾶς ἤ τῆς μισθώσεως.»

Ἡ Ἐπιτροπή δέν ἐπεκτάθηκε περισσότερο.

Στό Ἡνωμένο Βασίλειο τό πρόβλημα ἐξετάσθηκε ἀπό τήν Committee ἐπί τοῦ Copyright and Designs Law, τήν Whitford Com-

mittee, ἡ ὁποία ὑπέβαλε τήν ἔκθεσή της τό Μάρτιο τοῦ 1977, μερικούς δηλαδή μῆνες πρίν ἀπό τήν ἀνακοίνωση τῆς Ἐπιτροπῆς στό Συμβούλιο. Ἀφιερώθηκε σ' αὐτό τό θέμα ἕνα ὁλόκληρο κεφάλαιο τῆς ἐκθέσεως (6λ. Cmnd. 6732, Κεφάλαιο 4, «Ἀνατύπωση»). Ἐκτός ἀπό τίς κατηγορίες καταναλωτῶν τίς ὁποῖες ἀναγνώρισε ἡ Ἐπιτροπή, δηλαδή βιβλιοθῆκες, σχολεῖα, πανεπιστήμια, ἱνστιτοῦτα ἐρευνῶν καί κέντρα πληροφοριῶν, ἡ Whitford Committee τόνισε τήν ἀνατυπωτική ἀναπαραγωγή ὑλικοῦ, πού καλύπτεται μέ copyright, ἀπό τίς κυβερνητικές ὑπηρεσίες, ἀπό τή βιομηχανία (κυρίως γιά ἐρευνητικούς σκοπούς) καί ἀπό τούς ἐπαγγελματίες. Παρατήρησε ὅτι τό πρόβλημα ἦταν ἰδιαίτερα ὀξύ στά ἐπιστημονικά καί τεχνικά περιοδικά καί ὅτι, στήν περίπτωση αὐτῶν τῶν ἐκδόσεων, ἡ ἀπειλή ἀφοροῦσε περισσότερο τήν οἰκονομική ἐπιβίωση τῶν ἐκδοτῶν, παρά τήν ἀμοιβή τῶν συγγραφέων, οἱ ὁποῖοι ἐνδιαφέρονταν περισσότερο γιά τήν ὑπόληψη ἐκ μέρους τῶν συναδέλφων τους παρά γιά τήν ἀπολαυή τῶν συγγραφικῶν δικαιωμάτων. «Ἀλλά», εἶπε ἡ Committee, «οἱ συγγραφεῖς κάθε ἄλλο παρά εὐχαριστημένοι θά ἦταν βλέποντας νά σταματοῦν, γιά οἰκονομικούς λόγους, οἱ ἐκδόσεις στίς ὁποῖες ἐμφανίζονται οἱ ἐργασίες τους καθώς καί οἱ ἐργασίες τῶν συναδέλφων τους». Ἡ Committee, ἀφοῦ ἐξέτασε τίς λύσεις πού μελετήθηκαν ἤ υἱοθετήθηκαν σέ ὁρισμένες ἄλλες χῶρες (τήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας, τήν Ὁλλανδία, τή Σουηδία, τήν Αὐστραλία, τόν Καναδά καί τίς ΗΠΑ), πρότεινε ἕνα εὐέλικτο σύστημα χορηγήσεως μιᾶς «ἐκτεταμένης ἄδειας» σ' αὐτούς οἱ ὁποῖοι χρησιμοποιοῦν μηχανήματα ἀνατυπώσεως, τό ὁποῖο διευθύνεται ἀπό ἐγκεκριμένες ἀπό τήν κυβέρνηση ἑταιρεῖες, οἱ ὁποῖες συγκεντρώνουν τά συγγραφικά δικαιώματα ἐνεργώντας γιά λογαριασμό τῶν δικαιούχων αὐτῶν τῶν δικαιωμάτων.

Ἡ ἄποψη τῶν γάλλων ἐπί τοῦ προβλήματος διατυπώθηκε ἀπό τόν κ. Jean de Bagneux, πρόεδρο τῆς «Commission des affaires culturelles» τῆς Γαλλικῆς Συγκλήτου, κατά τή διάρκεια συζητήσεως στή Σύγκλητο, σχετικῶς μέ τό ἄρθρο 22 τοῦ Loi de Finances γιά τό 1976. Αὐτή ἡ συζήτηση ἔγινε στίς 22 Νοεμβρίου 1975, ἐνῶ εἶχε προηγηθεῖ στίς 23 Ὀκτωβρίου 1975 ἡ συζήτηση γιά τό ἴδιο ἄρθρο στήν Ἐθνική Συνέλευση. Ἡ Ἐπιτροπή ἐπικαλέσθηκε, πάρα πολύ ὅ,τι εἰπώθηκε σ' ἐκεῖνες τίς συζητήσεις, ὡς ἀπόδειξη τῆς πραγματικῆς προθέσεως τῶν συντακτῶν τοῦ ἄρθρου 22.

Ὁ κ. de Bagneux ὑπογράμμισε τή μείωση τοῦ κύκλου ἐργασιῶν τῶν ἐκδοτῶν ἐπιστημονικῶν καί τεχνικῶν ἔργων, τήν ὁποία ἀπέδωσε στήν «ἐκπληκτική διάδοση τοῦ φωτοαντίγραφου». Ἀναφέρθηκε στήν ἀνεπάρκεια τῆς γαλλικῆς νομοθεσίας περί δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ (ὅπως ἐνσωματώθηκε στό νομοθέτημα τῆς 11ης Μαρτίου 1957) νά ἀντιμετωπίσει τό πρόβλημα, τό ὁποῖο καί ἐπεξήγησε ἀναφέροντας τή χρήση τέτοιων ἔργων ἀπό σπουδαστές καί ἐρευνητές, στή βιομηχανία φωτοαντιγράφων, ὅπου προηγουμένως θά εἶχαν ἀγορασθεῖ περισσότερα ἀντίτυπα. Δέχτηκε εὐπρόσδεκτα τίς προτάσεις τῆς κυβερνήσεως πού ἀπέβλεπαν, ὅπως τίς κατάλαβε, στό νά ἐπιδοτηθεῖ ἡ ἀγορά ἐπιστημονικῶν καί τεχνικῶν ἔργων, τῶν ὁποίων ἡ ἔκδοση δέν ἦταν προσοδοφόρος, ἀπό βιβλιοθῆκες, κυρίως δημοτικές. Σημείωσε ὅτι ἡ δαπάνη αὐτῆς τῆς ἐνέργειας ἀνερχόταν σέ 30 ἑκατομμύρια φράγκα, καί ὅτι ἡ ἰδέα ἦταν νά ἀντληθεῖ αὐτό τό ποσό ἀπό τή βιομηχανία ἀνατυπώσεως, φορολογώντας τίς πωλήσεις καί τίς εἰσαγωγές μηχανημάτων ἀνατυπώσεως. Ἐξέφρασε τήν ὑποστήριξη τῆς ἐπιτροπῆς του στήν πρόταση, μέ τό αἰτιολογικό ὅτι ἦταν πρός ὄφελος τῶν συγγραφέων καί ἐκδοτῶν. Συγχρόνως παρατήρησε ὅτι τά ἔσοδα τῆς ἄλλης εἰσφορᾶς, ἐκείνης

ἐπί τῶν ἐκδοτῶν, πού ἐπρόκειτο νά θεσπισθεῖ μέ τό ἐν λόγω ἄρθρο, ἔπρεπε νά διατεθεῖ γιά ἐνίσχυση τῶν συγγραφέων.

Ἡ Ἐπιτροπή μᾶς κάλεσε νά ἐρμηνεύσουμε τίς ἐκθέσεις αὐτῶν τῶν συζητήσεων σάν ἔνδειξη ὅτι ἡ γαλλική κυβέρνηση ἀποφάσισε νά συγκεντρώσει τό ποσό τῶν 30 ἑκατομμυρίων φράγκων καί ὅτι, ἀντί νά μελετήσει πῶς θά μποροῦσε νά συγκεντρωθεῖ ἕνα τέτοιο ποσό μέ τήν ἐπέκταση ἑνός ἐσωτερικοῦ φόρου στίς εἰσαγωγές, ἡ κυβέρνηση εἶχε πρῶτα καθορίσει, ἐνόψει τοῦ ὄγκου τῶν εἰσαγωγῶν μηχανημάτων ἀνατυπώσεως, τό συντελεστή τοῦ φόρου σέ σχέση μέ αὐτές καί ἔπειτα τόν ἐπεξέτεινε στά γαλλικά προϊόντα, ἐν γνώσει τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ γαλλική παραγωγή μηχανημάτων ἀνατυπώσεως ἦταν ἀσήμαντη.

Κύριοι δικαστές, διάβασα ἐπανειλημμένα τίς ἐκθέσεις αὐτῶν τῶν συζητήσεων καί δέν μπορῶ νά συνάγω αὐτό τό συμπέρασμα ἀπό αὐτές. Ὅ,τι εἰπώθηκε στήν Ἐθνική Συνέλευση δέ μοῦ φαίνεται ὅτι ἔχει σχέση μέ τό παρόν θέμα. Στή Σύγκλητο ἡ συζήτηση ἄρχισε μέ τό λόγο τοῦ κ. de Bagneux. Τά περισσότερα ἀπ' ὅσα ἀκολούθησαν ἀφοροῦσαν τίς ἀντιρρήσεις τῆς «Commission des finances» κατά τῶν προτάσεων τῆς κυβερνήσεως, γιά τεχνικούς ἐπίσης λόγους, χωρίς νά ἔχουν ἐπίσης σχέση μέ τό ἐν λόγω θέμα. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι κατά τή διάρκεια τῶν συζητήσεων ἀκούστηκαν, ἄς μοῦ συγχωρεθεῖ ἡ ἔκφραση, «ἐθνικιστικοί θόρυβοι». Ἀκόμα καί ὁ κ. de Bagneux εἶπε σέ ἕνα σημεῖο ὅτι, στά ταξίδια πού ἔκανε στό ἐξωτερικό, παρατήρησε ὅτι οἱ τεχνικές καί ἐπιστημονικές βιβλιοθῆκες ἦταν γεμάτες ἀπό ἀγγλικές, ἀμερικάνικες, γερμανικές καί ἰταλικές ἐκδόσεις, ἐνῶ ὑπῆρχαν λίγες γαλλικές. Καί ὁ «Ministre de l'économie et des finances», κ. Jean-Pierre Fourcade, ἔκανε τίς παρατηρήσεις πού μᾶς παρατέθηκαν γιά λογαριασμό τῆς Ἐπιτροπῆς, ὅτι δηλαδή ἡ εἰσφορά θά ἔπληττε ὁσικά τίς εἰσαγωγές, ἐφ' ὅσον στή Γαλλία κατασκευάζονται λίγα μηχανήματα ἀνατυπώσεως. Ἔκανε ὅμως αὐτές τίς παρατηρήσεις κατά τή διάρκεια ἑνός λόγου μέ τόν ὁποῖο σκόπευε κυρίως νά ἀποδείξει ὅτι διακυβευόταν ἡ ἐπιβίωση τῶν ἐπιστημονικῶν, τεχνικῶν καί πολιτιστικῶν ἐκδόσεων καί προσπάθησε νά ἀντικρούσει τά ἐπιχειρήματα τῆς Commission des finances. Τό κύριο ἀποτέλεσμα τῆς συζητήσεως ἦταν ἡ μείωση τοῦ συντελεστῆ τῆς εἰσφορᾶς ἀπό 5 %, ὅπως εἶχε ἀρχικά προταθεῖ, σέ 3 %.

Ἐν πάση περιπτώσει, τό παρόν Δικαστήριο θά πρέπει, κατά τή γνώμη μου νά ἐξετάσει, γιά νά πῶ τό ἐλάχιστο, μέ τή μεγαλύτερη δυνατή προσοχή, ὁποιαδήποτε πρόταση πού θά εἶχε σάν ἀποτέλεσμα μία ἀπόφαση σχετική μέ τή φύση τῆς νομοθεσίας πού θεσπίζεται ἀπό ἕνα Κράτος μέλος, σέ σχέση μέ τό ὅ,τι εἰπώθηκε ἤ δέν εἰπώθηκε γι' αὐτό τό θέμα, κατά τή διάρκεια τῶν συζητήσεων στά Κοινοβούλια τῶν Κρατῶν μελῶν.

Ἡ Ἐπιτροπή ὑπογραμμίζει τό γεγονός ὅτι ἡ νομοθεσία πού ἐπιβάλλει τήν εἰσφορά ἀποτελεῖ μέρος τοῦ γαλλικοῦ δημοσιονομικοῦ δικαίου καί ὄχι τοῦ δικαίου περί δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ. Ἡ Ἐπιτροπή εἶπε ὅτι ἡ ἐπιβολή τῆς εἰσφορᾶς δέν ἐπέλυσε κατά τρόπο ἐπαρκή καί κατάλληλο τά προβλήματα, πού δημιουργήθηκαν στό πεδίο τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ ἀπό τήν αὐξανόμενη χρήση τῶν μηχανημάτων ἀνατυπώσεως, προβλήματα πού ἦταν πολύ περισσότερο πολύπλοκα ἀπ' ὅ,τι ἀναγνωρίστηκε μέ τά ἐπιχειρήματα τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως. Ἡ Ἐπιτροπή ἄν καί τό παραδέχεται ὅτι ὑπῆρχαν διάφοροι δυνατοί τρόποι ἐπιλύσεως αὐτῶν τῶν προβλημάτων, συνέχισε προβάλλοντας ὅτι, ἀπό πλευρᾶς κοινοτικοῦ δικαίου, τό ἐρώτημα ἄν ἡ εἰ-

σφορά συνιστοῦσε ἤ ὄχι ἐσωτερικό φόρο ἐξηρτᾶτο ἀπό τό ἄν ἡ ἐπιβολή της ἐμπίπτει στό σύστημα ρυθμίσεως τοῦ δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ (Ἀπάντηση σ. 6).

Κατά τή γνώμη μου, αὐτός ὁ ἰσχυρισμός πρέπει νά ἀπορριφθεῖ. Τό ἐρώτημα δέν εἶναι ἄν ἡ νομοθεσία πού ἐπιβάλλει τήν εἰσφορά ἀποτελεῖ μέρος τοῦ γαλλικοῦ δημοσιονομικοῦ δικαίου ἤ τοῦ δικαίου περί δικαιώματος τοῦ δημιουργοῦ ἤ ἄν, σάν μέρος τοῦ τελευταίου θά ἦταν ἐπαρκής καί κατάλληλη γιά τήν ἐπιδίωξη τοῦ σκοποῦ της, ἀλλά ἄν, μέ δεδομένο ὅτι ἀποτελεῖ μέρος τοῦ γαλλικοῦ δημοσιονομικοῦ δικαίου, ἤ μᾶλλον ἀνεξάρτητα ἀπό τό γεγονός ὅτι ἀποτελεῖ, συνιστᾶ, κατά τήν ἔννοια τῆς συνθήκης, ἐσωτερικό φόρο ἤ ἐπιβάρυνση πού ἔχει ἰσοδύναμο ἀποτέλεσμα μέ δασμό.

Ὡς πρός αὐτό ἡ θέση τῆς Ἐπιτροπῆς στηρίζεται, ὅπως καταλαβαίνω, σέ δύο ἀρχές, οἱ ὁποῖες, ἰσχυρίζεται, ὅτι καθιερώθηκαν μέ ἀποφάσεις τοῦ παρόντος δικαστηρίου.

Γιά τήν πρώτη δέ χωρᾶ ἀμφιβολία. Εἶναι ἡ ἀρχή ὅτι ὁ φόρος πού φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως ὅτι εἶναι ἐσωτερικός, διότι ἐπιβάλλεται τόσο στά εἰσαγόμενα ὅσο καί στά ἐγχώρια προϊόντα, πρέπει ἐν τούτοις νά θεωρεῖται ὡς ἐπιβάρυνση πού ἔχει ἰσοδύναμο ἀποτέλεσμα μέ δασμό, ἄν ἐπιβάλλεται μέ μοναδικό σκοπό τή χρηματοδότηση δραστηριοτήτων πού ἀποβλέπουν εἰδικά στό ὄφελος τῶν φορολογούμενων ἐγχώριων προϊόντων — βλ. ὑπόθεση 77/72 *Capolongo* κατά *Maya* (1973) 1 ECR 611, ὑπόθεση 94/74 *IGAV* κατά *ENCC* (1975) 1 ECR 699, ὑπόθεση 78/76 *Steinike & Weinlig* κατά *Γερμανίας* [1977] 1 ECR 595, ὑπόθεση 77/76 *Cucchi* κατά *Avez*, ibid. σ. 987, καί ὑπόθεση 105/76 *Interzuccheri* κατά *Rezzano*, ibid., σ. 1029. Αὐτή ὅμως ἡ ἀρχή, ὅπως τό Δικαστήριο κατέβαλε μεγάλη προσπάθεια νά τονίσει στίς δύο τελευταῖες ὑποθέσεις, δέν μπορεῖ νά ἐφαρμοσθεῖ παρά μόνο ὅταν τά προϊόντα, στά ὁποῖα ἐπιβάλεται ὁ φόρος καί τά ἐγχώρια προϊόντα πού ὠφελοῦνται ἀπ' αὐτόν, εἶναι τά ἴδια. Καί αὐτό διότι ἡ αἰτιολογία τῆς ἀρχῆς εἶναι ὅτι, σ' αὐτή τήν περίπτωση, ὁ φόρος πού ἐπιβαρύνει τά ἐγχώρια προϊόντα ἀντισταθμίζεται ἀπό τό ὄφελος πού ἀντλοῦν ἀπ' αὐτόν, ἔτσι ὥστε στό τέλος νά ἐπιβαρύνονται μόνο οἱ εἰσαγωγές. Κατά συνέπεια, ὅπως παρατηρήθηκε γιά λογαριασμό τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως, αὐτή ἡ ἀρχή δέν μπορεῖ νά ἐφαρμοσθεῖ ἐδῶ, ὅπου τά ἔσοδα τῆς εἰσφορᾶς δέ χρησιμοποιοῦνται μέ κανένα τρόπο πρός ὄφελος τῆς γαλλικῆς βιομηχανίας ἀνατυπώσεως.

Ἡ ἄλλη ἀρχή, στήν ὁποία στηρίζεται ἡ Ἐπιτροπή, εἶναι περισσότερο ἀνεδαφική. Τήν ἐπικαλεῖται δέ μέ τή βάση ὅτι ἡ γαλλική παραγωγή μηχανημάτων ἀνατυπώσεως εἶναι τόσο μικρή, ὥστε μπορεῖ νά θεωρηθεῖ ὡς ἀνύπαρκτη. Σχετικά ἡ Ἐπιτροπή βασίζεται στίς ἀποφάσεις τοῦ παρόντος Δικαστηρίου, οἱ ὁποῖες, κατά τήν ἄποψή της, ὅπως ἐγώ τουλάχιστον κατάλαβα, καθιερώνουν ὅτι ἕνα Κράτος μέλος δέν μπορεῖ νά ἐπιβάλει ἕνα φόρο σέ ἀγαθά πού δέν παράγονται στό ἔδαφός του, ἐκτός ἄν ὁ φόρος ἰσχύει γιά «ὁλόκληρες κατηγορίες ἐγχωρίων καί ἀλλοδαπῶν προϊόντων, πού βρίσκονται ὅλα στήν ἴδια θέση, ἀνεξαρτήτως καταγωγῆς τους». Ἡ παραπομπή εἶναι ἀπό τή σκέψη 30 τῆς ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου στήν ὑπόθεση 78/76 *Steinike & Weinlig* κατά *Γερμανίας* (1977) 1 ECR, σ. 613. Μέ ἄλλα λόγια, ἡ Ἐπιτροπή ἰσχυρίζεται ὅτι ὁ φόρος ἐπί αὐτῶν τῶν ἀγαθῶν πρέπει νά θεωρηθεῖ σάν ἐπιβά-

ρυνση ἰσοδύναμου μέ δασμό ἀποτελέσματος, ἐκτός ἄν πληροῖ τό παραπάνω κριτήριο.

Στήν ἀντίρρηση τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως ὅτι μιά τέτοια ἀρχή θά ἀναιροῦσε πχ. ἕνα φόρο ἐπί τῶν πετρελαιοειδῶν, ὁ ὁποῖος ἐπιβάλλεται ἀπό ἕνα Κράτος μέλος πού δέν παράγει πετρέλαιο (ὅπως ἡ ἴδια ἡ Γαλλία) ἤ ἕνα φόρο ἐπί τῶν μηχανοκίνητων ὀχημάτων, ὁ ὁποῖος ἐπιβάλλεται ἀπό ἕνα Κράτος μέλος ὅπου δέν κατασκευάζονται μηχανοκίνητα ὀχήματα (ὅπως ἡ Δανία ἤ τό Λουξεμβοῦργο), ἡ Ἐπιτροπή ἀπάντησε ὅτι πρέπει νά γίνεται διάκριση μεταξύ παραδοσιακῶν καί νέων φόρων. Ἡ Ἐπιτροπή φάνηκε ὅτι πρότεινε ὅτι ἡ νομολογιακή βάση γι' αὐτή τή διάκριση ἔπρεπε νά βρεθεῖ στήν ἀπόφαση τοῦ Δικαστηρίου στήν ὑπόθεση 105/76 *Interzuccheri* κατά *Rezzano* (1977) 1 ECR, σ. 1029. Ἀπό μέρους μου, δέν μπορῶ νά βρῶ τίποτα σ' αὐτή τήν ἀπόφαση πού νά δικαιολογεῖ μιά τέτοια ἄποψη, ἡ ὁποία ἐπιπλέον, εἶναι ἀσυνεπής μέ τίς διατάξεις τῆς συνθήκης. Πουθενά ἡ συνθήκη δέν προβλέπει ὅτι ἕνας φόρος μπορεῖ νά θεωρηθεῖ σάν ἐσωτερικός καί ὄχι σάν ἐπιβάρυνση ἰσοδύναμου μέ δασμό ἀποτελέσματος, ὑπό τόν ὅρο ὅτι εἶναι ἀρκετά παλιός. Ἀπεναντίας, ἡ συνθήκη διακρίνει μεταξύ δύο εἰδῶν φορολογίας μέ ἀναφορά στίς ἀντίστοιχες συνέπειές τους καί ἀπαιτεῖ τήν κατάργηση μεταξύ τῶν Κρατῶν μελῶν τῶν ἐπιβαρύνσεων ἰσοδύναμου μέ δασμούς ἀποτελέσματος, ἀνεξάρτητα ἀπό τό πόσο παλιές εἶναι.

Ἔτσι, νομίζω ὅτι πρέπει νά ἀναλύσουμε μέ ἀρκετή προσοχή τή νομολογία πού μᾶς παρατέθηκε σ' αὐτό τό σημεῖο.

Πρώτη εἶναι ἡ ὑπόθεση 27/67 *Fink-Frucht* κατά *HZA München* (1968) ECR, σ. 223. Ὁ ἐπίδικος φόρος ἦταν ἕνας «ἐξισωτικός φόρος κύκλου ἐργασιῶν» («Umsatzausgleichssteuer»), ὁ ὁποῖος ἀποτελοῦσε μέρος τοῦ γερμανικοῦ συστήματος φόρου κύκλου ἐργασιῶν πρίν ἀπό τήν εἰσαγωγή τοῦ φόρου προστιθέμενης ἀξίας. Ἡ *Fink Frucht* ἰσχυρίστηκε στή δίκη ἐνώπιον τοῦ Finanzgericht, ὅτι τό ἄρθρο 95 τῆς συνθήκης ἀπαγορεύει τήν ἐπιβολή αὐτοῦ τοῦ φόρου ἐπί γλυκοπιπεριῶν τίς ὁποῖες εἶχε εἰσαγάγει ἀπό τήν Ἰταλία. Φαίνεται ὅτι οἱ γλυκοπιπεριές δέν ἀναπτύσσονται στή Γερμανία. Τό Finanzgericht παρέπεμψε στό παρόν Δικαστήριο ὁρισμένα ἐρωτήματα σχετικά μέ τήν ἑρμηνεία τοῦ ἄρθρου 95, ἕνα ἀπό τά ὁποῖα μάλιστα ἀναφερόνταν στό ἄρθρο 30 τῆς συνθήκης, πού ἀφορᾶ τούς ποσοτικούς περιορισμούς καί τά μέτρα ἰσοδύναμου μέ αὐτούς ἀποτελέσματος. Τό ἐρώτημα πού ἀφορᾶ τό ἄρθρο 30 μπορεῖ νά τεθεῖ κατά μέρος. Τό Δικαστήριο ἀποφάνθηκε ὅτι, καθ' ὅ μέτρο μᾶς ἐνδιαφέρει ἐδῶ, τό ἄρθρο 95 δέν ἀπαγορεύει σέ ἕνα Κράτος μέλος νά ἐπιβάλλει ἐσωτερική φορολογία σέ προϊόντα πού εἰσάγονται ἀπό ἄλλα Κράτη μέλη, ἐφ' ὅσον δέν ὑπάρχουν παρόμοια ἐγχώρια προϊόντα ἤ ἄλλα ἐγχώρια προϊόντα δυνάμενα νά προστατευθοῦν. Καταλήγοντας σ' αὐτό τό συμπέρασμα τό Δικαστήριο εἶπε:

«Τό ἄρθρο 95 ἀποβλέπει στήν ἐξάλειψη ὁρισμένων περιορισμῶν στήν ἐλεύθερη διακίνηση τῶν ἐμπορευμάτων. Μέ τό νά συμπεράνουμε ὅμως ὅτι ἀπαγορεύει τήν ἐπιβολή ὁποιασδήποτε ἐσωτερικῆς φορολογίας σέ εἰσαγόμενα ἐμπορεύματα, τά ὁποῖα δέν ἀνταγωνίζονται ἐγχώρια προϊόντα, θά τοῦ δίναμε ἔκταση ἐφαρμογῆς πού θά ὑπερέβαινε τό σκοπό του. Ἐσωτερικοί φόροι, ἰδίως ὁ φόρος κύκλου ἐργασιῶν, ἔχουν κατ' οὐσία δημοσιονομικό σκοπό. Δέν ὑπάρχει συνεπῶς λόγος γιατί ὁρισμένα εἰσαγόμενα προϊόντα θά ἔπρεπε νά ἀπολαύουν προνομιακῆς μεταχειρίσεως, διότι δέν ἀνταγωνίζονται ὁποιαδήποτε ἐγχώρια προϊόντα, πού μποροῦν νά προστατευθοῦν. Ὅπου ἐπιβάλλεται ἕνας τέτοιος φόρος στό στάδιο εἰσαγωγῆς, ἀκόμη καί σέ προϊόντα πού δέν

ἀνταγωνίζονται τά ἐγχώρια, σκοπός του εἶναι νά θέσει κάθε εἶδος προϊόντος, ἀσχέτως καταγωγῆς του, σέ παρεμφερή δημοσιονομική κατάσταση στό ἔδαφος τῆς χώρας πού ἐπιβάλλει τό φόρο.»

Τό Δικαστήριο δέν εἶπε τίποτε σχετικά μέ τίς ἐπιβαρύνσεις ἰσοδύναμου μέ δασμούς ἀποτελέσματος, γιά τίς ὁποῖες δέν εἶχε ἐρωτηθεῖ.

Δεύτερη εἶναι ἡ ὑπόθεση 31/67 *Stier* κατά *HZA Hamburg Ericus* (1968) ECR, σ. 235, ἐπί τῆς ὁποίας ἐκδόθηκε ἀπόφαση τήν ἴδια ἡμέρα ὅπως στήν ὑπόθεση *Fink-Frucht*. Ὁ ἐπίδικος φόρος ἦταν πάλι ὁ γερμανικός ἐξισωτικός φόρος κύκλου ἐργασιῶν. Τό ἐπίδικο προϊόν ἦταν τά ἰταλικά λεμόνια. Συζητήθηκε μόνο τό ἄρθρο 95. Τό Δικαστήριο κατέληξε στό ἴδιο συμπέρασμα, γιά τούς ἴδιους λόγους, ὅπως καί στήν ὑπόθεση *Fink-Frucht*. Τό Δικαστήριο ἐπισήμανε σχετικά ὅτι αὐτός ὁ φόρος δέν ἦταν «ἕνας εἰδικός φόρος ἐπί εἰσαγόμενων προϊόντων» καί παρατήρησε ὅτι δέν ἐπιτρεπόταν σέ ἕνα Κράτος μέλος «νά ἐπιβάλλει ἐπί προϊόντων τά ὁποῖα, ὅταν δέν ὑπάρχει παρεμφερής ἐγχώρια παραγωγή, θά διέφευγαν τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἀπαγορεύσεων πού περιλαμβάνονται στό ἄρθρο 95, ἐπιβαρύνσεις τέτοιου ὕψους, ὥστε νά ἐμποδιζόταν, ὅσον ἀφορᾶ αὐτά τά ἐν λόγω προϊόντα, ἡ ἐλεύθερη διακίνηση ἐμπορευμάτων μέσα στήν Κοινή Ἀγορά».

Ἔπειτα ἦρθε ἡ ὑπόθεση 24/68 Ἐπιτροπή κατά Ἰταλίας (1969) ECR, σ. 193. Ἀφοροῦσε ἕνα «στατιστικό τέλος» πού ἐπιβλήθηκε, δυνάμει τῆς ἰταλικῆς νομοθεσίας, μόνο στίς εἰσαγωγές καί ἐξαγωγές. Δέν τέθηκε κατά συνέπεια θέμα ἄν ἦταν ἕνας ἐσωτερικός φόρος. Τό ἐρώτημα ἦταν ἄν ἀποτελοῦσε ἐπιβάρυνση πού ἔχει ἰσοδύναμο μέ δασμό ἀποτέλεσμα ἤ, ὅπως ἰσχυρίσθηκε ἡ ἰταλική κυβέρνηση, ἐπιβάρυνση γιά παροχή ὑπηρεσίας καί ὡς ἐκ τούτου ἐπιτρεπόμενη ἀπό τή συνθήκη. Καθορίζοντας, στήν εἰσαγωγή τῆς ἀποφάσεώς του, τήν ἔννοια τῆς ἐπιβαρύνσεως πού ἔχει ἰσοδύναμο μέ δασμό ἀποτέλεσμα, τό Δικαστήριο εἶπε:

«... ἀπό τό ἄρθρο 95 ἐπ. προκύπτει ὅτι ἡ ἔννοια τῆς ἐπιβαρύνσεως ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος δέν περιλαμβάνει τή φορολογία, ἡ ὁποία ἐπιβάλλεται σέ ἕνα κράτος ἐπί τῶν παρομοίων ἤ συγκρισίμων ἐγχωρίων προϊόντων, ἤ τουλάχιστον ἐμπίπτει, στήν περίπτωση πού δέν ὑπάρχουν τέτοια προϊόντα, στό πλαίσιο γενικῆς ἐσωτερικῆς φορολογίας, ἡ ὁποία ἀποσκοπεῖ νά ἀντισταθμίσει μία τέτοια ἐσωτερική φορολογία μέσα στά ὅρια πού τέθηκαν ἀπό τή συνθήκη».

(Σκέψη 11 τῆς ἀποφάσεως)

Τήν ἴδια ἡμέρα τό Δικαστήριο ἐξέδωσε τήν ἀπόφασή του στίς ὑποθέσεις 3 καί 1/69 *Diamantarbeiders* κατά *Brachfeld* (1969) ECR, σ. 211. Οἱ ὑποθέσεις αὐτές ἀφοροῦσαν μιά εἰσφορά, πού ἐπιβλήθηκε ἀπό τή βελγική νομοθεσία στίς εἰσαγωγές ἀκατέργαστων διαμαντικῶν. Καί ἐδῶ πάλι δέν ὑπῆρξε καμία ὑπόδειξη ὅτι ἡ εἰσφορά μποροῦσε νά ἀποτελεῖ ἐσωτερικό φόρο — ἄν καί κανείς μπορεῖ νά ἐξαγάγει τά συμπεράσματά του γιά τό ποιά θά ἦταν ἡ προσέγγιση τοῦ Δικαστηρίου, ἄν ἡ εἰσφορά εἶχε ρητῶς προβλεφθεῖ, ἀπό τή νομοθεσία, νά ἐφαρμόζεται τόσο στίς εἰσαγωγές ὅσο καί στά διαμάντια πού ἐξορύσσονται στό Βέλγιο. Ἐν πάση περιπτώσει, τό Δικαστήριο ἄρχισε τήν ἀπόφασή του ἐπαναλαμβάνοντας, mutatis mutandis, τό εἰσαγωγικό μέρος τῆς ἀποφάσεώς του στήν ὑπόθεση 24/68, συμπεριλαμβανομένης τῆς σκέψεως 11, ἡ ὁποία στήν ἀπόφαση ἐπί τῶν ὑποθέσεων 3 καί 4/69 ἔχει τόν ἀριθμό 29, ἀλλά κατά τά λοιπά διατυπώνεται πανομοιότυπα.

Τελευταῖα εἶναι ἡ ὑπόθεση *Steinike & Weinlig*. Ἀφοροῦσε εἰσφορές πού ἐπιβάλλονταν ἀπό τή γερμανική νομοθεσία στούς ἀπασχολούμενους μέ τή γεωργία, στίς βιομηχανίες τροφίμων καί στή δασοκομία,

ὡς συνεισφορές σέ ἕνα ταμεῖο γιά τήν προαγωγή τῆς γερμανικῆς γεωργίας, τῶν γερμανικῶν διομηχανιῶν τροφίμων καί τῆς γερμανικῆς δασοκομίας. Οἱ εἰσφορές ἐπιβάρυναν, μέ διαφορετικούς τρόπους, διάφορες κατηγορίες συνεισφερόντων. Οἱ αἰτοῦντες εἰσήγαγαν συμπυκνωμένο χυμό κίτρων γιά ἐπεξεργασία ἀπό τήν Ἰταλία καί ἀπό τρίτες χῶρες. Ἐνώπιον τοῦ Verwaltungsgericht ἀμφισβήτησαν τήν ὑποχρέωσή τους νά καταβάλουν τήν εἰσφορά πού ἐπιβάλλεται στούς ἐπεξεργαζόμενους φροῦτα καί λαχανικά. Μεταξύ τῶν ἐρωτημάτων πού τέθηκαν ἀπό τό Verwaltungsgericht στό παρόν Δικαστήριο, ὑπῆρχαν μερικά πού ἔδωσαν ἀφορμή, ἔμμεσα, νά ἐξετασθεῖ τό ζήτημα, ἄν ἡ εἰσφορά, ὅπως ἐπιβαλλόταν στούς αἰτοῦντες, ἀποτελοῦσε ἐσωτερικό φόρο ἤ ἐπιβάρυνση πού ἔχει ἰσοδύναμο μέ δασμό ἀποτέλεσμα. Τό Δικαστήριο εἶπε ὡς πρός αὐτό τά ἑξῆς (σκέψη 30 τῆς ἀποφάσεως):

«Οἰκονομικές ἐπιβαρύνσεις μέσα σ' ἕνα γενικό σύστημα ἐσωτερικῆς φορολογίας, πού ἐπιβάλλονται συστηματικά σέ ἐγχώρια καί εἰσαγόμενα προϊόντα σύμφωνα μέ τά ἴδια κριτήρια, δέν πρέπει νά θεωρηθοῦν ὡς ἐπιβαρύνσεις ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος. Αὐτό μπορεῖ νά συμβεῖ ἀκόμα καί στήν περίπτωση πού δέν ὑπάρχει ἐγχώριο προϊόν παρόμοιο μέ τό εἰσαγόμενο, ὑπό τόν ὅρο ὅτι ἡ ἐπιβάρυνση ἐπιβάλλεται σέ ὁλόκληρες κατηγορίες ἐγχωρίων ἤ ἀλλοδαπῶν προϊόντων, πού βρίσκονται ὅλα στήν ἴδια θέση, ἀνεξαρτήτως καταγωγῆς τους».

Ἔτσι, σέ καμία ἀπ' αὐτές τίς ὑποθέσεις, ἐκτός ἀπό τήν ὑπόθεση *Diamantarbeiders*, τό Δικαστήριο δέν ἀσχολήθηκε μέ φόρο πού ἐπιβλήθηκε ἀποκλειστικά σέ εἰδική κατηγορία ἐμπορευμάτων, τά ὁποῖα παράγονταν στό Κράτος μέλος πού ἐπέβαλε τό φόρο, στήν ὑπόθεση δέ *Diamantarbeiders* δέν ἀνέκυψε τό ἐρώτημα ἄν ὁ φόρος μποροῦσε νά χαρακτηρισθεῖ ὡς ἐσωτερικός. Καμιά ἀπό τίς ὑποθέσεις αὐτές, συνεπῶς, δέν παρέχει ἄμεσα νομολογιακό ἔρεισμα γιά νά λεχθεῖ ὅτι ἕνας τέτοιος φόρος πρέπει ἀναπόφευκτα νά χαρακτηρισθεῖ ὡς ἐπιβάρυνση ἰσοδύναμου μέ δασμό ἀποτελέσματος. Ἐξάλλου, ὅσα εἶπε τό Δικαστήριο σ' αὐτές τίς ὑποθέσεις ἔχουν τήν ἔννοια ὅτι, ἕνας φόρος ἐπί τῶν εἰσαγωγῶν ἐμπορευμάτων, τῶν ὁποίων δέν ὑπάρχει ἐγχώρια παραγωγή, μπορεῖ νά χαρακτηρισθεῖ ἐσωτερικός, μόνο ἄν ἐπιβάλλεται ὡς μέρος ἑνός εὐρύτερου συστήματος φορολογίας, πού ἐφαρμόζεται τόσο στά εἰσαγόμενα ὅσο καί στά ἐγχώρια ἐμπορεύματα. Βέβαια αὐτό συμφωνεῖ μέ ὅ,τι εἶπε τό Δικαστήριο σέ πολλές ἄλλες ὑποθέσεις, ὑπό τήν ἔννοια ὅτι ἕνας φόρος μπορεῖ νά χαρακτηρισθεῖ ὡς ἐσωτερικός, μόνο ἄν ἐφαρμόζεται συστηματικά καί μέ τόν ἴδιο τρόπο τόσο στά ἐγχώρια ὅσο καί εἰσαγόμενα προϊόντα.

Ἔχω καταλήξει στό συμπέρασμα ὅτι δέ χρειάζεται νά ἀποφανθεῖτε, κύριοι δικαστές, σ' αὐτή τήν ὑπόθεση, ἄν ἕνας φόρος ἐπί ἐμπορευμάτων, τῶν ὁποίων δέν ὑπάρχει ἐγχώρια παραγωγή, καί μόνον ἐπ' αὐτῶν, πρέπει ὁπωσδήποτε νά χαρακτηρισθεῖ ὡς ἐπιβάρυνση ἰσοδύναμου μέ δασμό ἀποτελέσματος. Ὁ λόγος εἶναι ὅτι, κατά τή γνώμη μου, ὁ συλλογισμός στόν ὁποῖο στηρίζεται τό ἐπιχείρημα τῆς Ἐπιτροπῆς, δηλαδή ὅτι μπορεῖ νά ἀγνοηθεῖ ἡ γαλλική παραγωγή μηχανημάτων ἀνατυπώσεως, εἶναι ἐσφαλμένος.

Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι καλῶς καθιερώθηκε ἡ ἀρχή, ὅτι τό ἄρθρο 85 τῆς συνθήκης δέν ἔχει ἐφαρμογή σέ ἐπιχειρήσεις τῶν ὁποίων ἡ θέση στήν ἀγορά εἶναι τόσο ἀσθενής, ὥστε μία συμφωνία μεταξύ τους δέν μπορεῖ νά ἐπηρεάσει τόν ἐλεύθερο ἀνταγωνισμό καί τό ἐμπόριο μεταξύ τῶν Κρατῶν μελῶν παρά μόνο σέ ἀσήμαντη ἔκταση. Δέ νομίζω ὅμως ὅτι αὐτή ἡ ἀρχή μπορεῖ νά μεταφερθεῖ στό παρόν πλαίσιο

ὅπως προτείνει ἡ Ἐπιτροπή. Κατά πρῶτο, διότι ἐδῶ μᾶς ἀφορᾶ ἕνα βιομηχανικό προϊόν. Ἀντίθετα μέ ὅτι συμβαίνει ὅσον ἀφορᾶ τήν παραγωγή γλυκοπιπεριῶν ἤ κίτρων στή Γερμανία ἤ μέ τήν ἐξόρυξη διαμαντιῶν στό Βέλγιο, δέν ὑπάρχει κανένας ἐκ φύσεως λόγος γιατί νά μήν ἀναπτυχθεῖ ἡ παραγωγή μηχανημάτων ἀνατυπώσεως στή Γαλλία. Ὁποιαδήποτε αὔξηση τῆς παραγωγῆς αὐτῆς θά ἐπλήττετο ἀπό τήν εἰσφορά ὅπως ἀκριβῶς καί ἡ ὑφιστάμενη παραγωγή. Κατά δεύτερο, ὅσο μικρή κι ἄν εἶναι ἡ γαλλική παραγωγή μηχανημάτων ἀνατυπώσεως σέ σχέση μέ τή συνολική ἀξία τῶν μηχανημάτων ἀνατυπώσεως πού πωλοῦνται κατ' ἔτος στή Γαλλία, δέν μπορεῖ νά χαρακτηρισθεῖ κατά τή γνώμη μου, ὡς ἀσήμαντη. Ἡ ἀξία της ἀνῆλθε τό 1979 σχεδόν στά 13½ ἑκατ. γαλλικά φράγκα. Αὐτός δέν εἶναι ἕνας ἀριθμός πού μπορεῖ νά ἀπορριφθεῖ δυνάμει τοῦ κανόνα «de minimis».

Ὑπάρχει ἴσως καί ἕνα σημεῖο. Ἡ ἀπόφαση τῆς 12ης Ἰουλίου 1976 ἀπαριθμεῖ, οἱ κύριοι δικαστές θυμοῦνται, ὀκτώ διαφορετικά εἴδη μηχανημάτων, στά ὁποῖα ἐφαρμόζεται ἡ εἰσφορά. Εἰπώθηκε γιά λογαριασμό τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως ὅτι ἡ ἀπαρίθμηση αὐτή περιελάμβανε κάθε τύπο μηχανήματος ἀνατυπώσεως πού κυκλοφορεῖ στήν ἀγορά. Ὁ ἰσχυρισμός αὐτός δέν ἀμφισβητήθηκε σοβαρά ἀπό τήν Ἐπιτροπή, μολονότι ἡ Ἐπιτροπή ὑπέδειξε ὅτι τά μηχανήματα ἀναπαραγωγῆς σχεδίων, τά ὁποῖα εἶναι διαφορετικά ἀπό ἐκεῖνα πού χρησιμοποιοῦνται γιά τήν ἀναπαραγωγή τοῦ γραπτοῦ λόγου δέν περιλαμβάνονταν σ' αὐτή. Αὐτό ἴσως ἐξηγεῖ τό γιατί, στήν περίπτωση δύο εἰδῶν μηχανημάτων πού ἀπαριθμοῦνται στήν ἀπόφαση τῆς 12ης Ἰουλίου 1976, ὑπάρχει περιορισμός σέ σχέση μέ τό μέγεθος (κάτω τῶν 305 × 445 mm»).

Ἑπομένως, θά πρέπει πιθανῶς νά θεωρήσουμε ὅτι ἡ εἰσφορά ἐκτείνεται σέ ὅλους τούς τύπους μηχανημάτων ἀνατυπώσεως πού προορίζονται γιά τήν ἀναπαραγωγή γραπτοῦ λόγου. Μέ τήν ἀπάντηση ἐρωτήματος πού ἕνας ἀπό σᾶς, κύριοι δικαστές, κατά τή συζήτηση, διεφάνη ὅτι, ἐνῶ οὔτε ἡ Ἐπιτροπή οὔτε ἡ γαλλική κυβέρνηση εἶχαν διερευνήσει τά γεγονότα, ἦταν πιθανό ὅτι μερικοί ἀπ' αὐτούς τούς τύπους δέν κατασκευάζονται καθόλου στή Γαλλία, ἐνῶ ἄλλα κατασκευάζονται ἐκεῖ σέ μεγαλύτερη ἀναλογία ἀπ' αὐτή πού ἀντιστοιχεῖ στό μέσο ὅρο. Συνεπῶς, τά μηχανήματα ἀνατυπώσεως μποροῦν στήν πραγματικότητα νά συνιστοῦν κάλλιστα μιά κατηγορία ἐμπορευμάτων, μερικά ἀπό τά ὁποῖα δέν κατασκευάζονται στή Γαλλία, μερικά δέ κατασκευάζονται ἐκεῖ, σέ ἔκταση πού δέν μπορεῖ, ἀπό καμία ἄποψη, νά θεωρηθεῖ ἀμελητέα.

Ἐν πάση περιπτώσει, μοῦ φαίνεται ὅτι, ἄν κανείς λάβει ὑπόψη τή γαλλική παραγωγή, ἡ εἰσφορά ἐπί τῶν μηχανημάτων ἀνατυπώσεως συνιστᾶ ἐπιβάρυνση πού ἐφαρμόζεται σέ μιά ὁλόκληρη κατηγορία ἐγχώριων καί ἀλλοδαπῶν προϊόντων, τά ὁποῖα βρίσκονται ὅλα στήν ἴδια θέση, ἀσχέτως καταγωγῆς τους, καί ὡς ἐκ τούτου δίκαια καί σαφῶς ἐμπίπτει στόν ὁρισμό τοῦ ἐσωτερικοῦ φόρου πού δόθηκε ἀπό τό Δικαστήριο στήν ὑπόθεση *Steinike & Weinlig* — διότι δέ νομίζω ὅτι ἡ χρησιμοποίηση ἀπό τό δικαστήριο, σ' αὐτό τόν ὁρισμό, τῆς λέξεως «κατηγορίες» στόν πληθυντικό σκόπευε ἐνσυνείδητα νά ἀποκλείσει μιά φορολογία πού ἐφαρμόζεται σέ μιά ἐνιαία κατηγορία ἐμπορευμάτων. Μπορεῖ πράγματι, νά μήν εἶναι εὔκολο σέ πολλές περιπτώσεις νά χαράξει κανείς τή διαχωριστική γραμμή μεταξύ τοῦ τί συνιστᾶ μιά «κατηγορία» ἐμπορευμάτων καί τοῦ τί συνιστᾶ «κατηγορίες» ἐμπορευμάτων.

Καταλήγοντας ἔχω τή γνώμη ὅτι ἡ παρούσα προσφυγή πρέπει νά ἀπορριφθεῖ καί ἡ προσφεύγουσα νά καταδικασθεῖ στά δικαστικά ἔξοδα.